

Prekenverkstedet



<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

5.søndag i påsketida – 15.mai 2022

Prekentekest: Joh 17,6–11

Lesetekst I: 1 Kong 8,12–13.27–30 eller Apg 11,1–18

Lesetekst II: Ef 2,17–22

Tro mot Jesu ord – omsluttet av Jesu bønn

Jeg prøver å tenke: Hvor mye klarer en helt vanlig kirkegjenger å oppfatte av denne teksten idet den blir lest? Ja, jeg må innrømme at jeg også tenker videre: Hva skal til for å formidle denne teksten slik at den blir forståelig, meningsfull og relevant for dem som kommer til å sitte i kirken denne søndagen? Spørsmålene melder seg helt av seg selv, av den enkle grunn at jeg selv sliter med å finne og holde fast i tråden som gjør meg i stand til å ta til meg tekstens indre budskap. Og hvem i vår tid er en søndag formiddag opptatt av å få en 'utredning' om det indre, åndelige forhold mellom Gud Fader og Guds Sønn?

Like fullt er det 'min' oppgave som forkynner å formidle slik at disse setningene fra Jesu bønn for sine disipler kan få en reell verdi for oss som hører dem i dag.

Et budskap som lever

Spørsmålene mine, som jeg opplever helt reelle i møte med denne teksten, har bragt meg tilbake til en samling vi nylig hadde for prostiets prester. Tema for denne samlinga var spørsmålet om hvordan vi kan forkynne om frelse til mennesker som i dag har liten innsikt i Bibelens budskap. Dagens innleder til temaet hadde en ganske tankevekkende vinkling til spørsmålet.

Hans hovedpoeng var omtrent slik: Om du vil at mennesker skal høre på deg, må de først oppleve at du ser dem og bryr deg om dem. Om de opplever dette, kan det også åpne for å høre hva du har å si dem. Der er selvsagt ingen fasitsvar på hvordan det kan skje, men det kan bety at utfordringen med å formidle Jesu ord og Bibelens budskap noen ganger starter lenge før mennesker kommer i kirken, og kanskje på helt andre arenaer.

Da blir det også slik at jo mer en tekst oppleves å ikke gå rett inn i menneskers liv i dag, jo viktigere blir dette poenget for at det skal bli et budskap som lever.

En bønn for disiplene

Men dette gjør det ikke mindre viktig å søke å komme på innsiden av, forstå og å formidle budskapet vi møter i tekstene.

Teksten denne søndagen bringer oss tilbake til Jesu siste kveld sammen med disiplene – til det vi har kalt hans yppersteprestelige bønn. For å se hva denne delen av hans bønn handler om, må vi gå til den siste delen – v.9 og 11. Fra v.6 er bønningen en bønn for hans disipler og de vilkår og det kall som de vil komme til å leve under når han selv nå er i ferd med å forlate dem. Slik har denne teksten like stor relevans nettopp for en søndag i påsketiden, som dagene i forkant av påske. Men – mens siste del av bønningen – etter teksten for denne dagen – har sterkt fokus på vilkår og kall i relasjon til den verden de skal leve i, har denne dagens tekst et fokus på det grunnleggende vilkår i I relasjonen de har fått til Jesus selv og hans og deres (og vår) himmelske Far.

Utvalgt og kalt

Henvendt til sin Far (v.6) sier Jesus først om dem: 'De var dine'. Det kan være uttrykk for at de som skapt av Gud, er Guds 'eiendom', eller det kan bety at de er sanne barn av det utvalgte folket, Abrahams ætt. Eller det kan være begge deler. Vekten er uansett på at de som disipler – av Gud – er overgitt til Jesus. Det må bety at da Jesus kalte dem, og de fulgte hans kall, var det samtidig et resultat av en aktiv medvirkning fra Guds side – en del av Guds frelsesplan. Dette betyr ikke et enten eller, men motsatt – at like tett som Jesus er knyttet sammen med sin Far i himmelen, like sterkt er disiplene i et livsfellesskap knyttet til dem begge, og dette er en vesentlig motivasjon for Jesu bønn om at de må bli bevart.

Denne overgivelsen til Jesus var ikke et mål i seg selv. Den stilte dem overfor en grunnleggende utfordring. Spørsmålet var hvordan de ville forholde seg til alt det de fikk oppleve i møtet med Jesus – jfr. Jesu spørsmål til de tolv i Jh 6,67. I første rekke gjaldt det Jesu undervisning – de ord han ga dem. Jesus understreker seinere – i forhøret for øverstepresten (18,20) – at alt han har undervist, har skjedd i all offentlighet. Ved å ta imot disse ordene og holde fast på dem, har de innfridd disippelkallet og grunnlaget er lagt for tjenesten de blir sendt til (v.18).

Jesu ord – en åpenbaringskilde

Som følge av at Jesus har undervist dem, og de har tatt imot og trodd, nevner Jesus flere momenter:

De har sett og forstått at alt de har møtt i Jesus, helt og fullt er fra Gud, og at Jesus selv er fra Gud og sendt av ham (v.7f). Dette er ganske sikkert ikke bare et resultat av Jesu verbale undervisning, men alt de har opplevd ved Jesus (jfr 20,30f).

Jesu har også et uttrykk som forteller at heller ikke hans komme til vår jord, var et mål i seg selv, men først når sitt mål når han, og hans ord, blir tatt imot og trodd: v.10 – 'blitt herliggjort gjennom dem' – engelsk: glorified. Det må bety at gjennom vår tro og etterfølgelse blir det mulig å se hva Jesus betyr og hvem han er. Og samtidig ikke bare hvem Jesus er, men også hvem Gud er, for der er ingen forskjell, - alt vi møter i Jesus, er samtidig et møte med Gud (v.10).

Ja, i møte med Jesus og vår tro på ham, får vi åpenbart Guds sanne navn (v.6). Der er litt ulike tanker om hva dette sikter til – om det f.eks. betyr at Jesus åpenbarer at Gud er vår sanne Far. Men det er like rimelig å forstå det slik at svaret ligger i selve møtet med Jesus og i det navnet

han ble gitt, hebr. Jeshua = Herren frelser. Da vil det bety at Guds sanne vesen er at han er en Gud som frelser.

I verden – for Jesus

Når Jesus ber for dem, ber han om at de må bli bevart i denne troen, overbevisningen og etterfølgelsen = bevart i vår himmelske Fars sanne navn (v.11). Ved å bli bevart i denne felles troen, er vi som Jesus-troende knyttet sammen i en stor enhet, på samme måte som Jesus og Gud Fader er ett, og framstår som Guds nærvær på jorda – med alt det innebærer av kall til å videreføre og virkeliggjøre Guds misjon gjennom Jesus. Dette momentet – enheten i troen på Jesu navn – berøres bare helt kort i dette tekstavsnittet, men får større plass i siste del av bønnen.

Opp på talerstolen

Å utfolde alle disse tankebaner og detaljer i en relativt kort preik - på en måte som når fram, tror jeg er et altfor stort mål. Kanskje er det nok at preika har ett mål. Ved siden av å formidle på en måte som viser at vi ikke bare bryr oss om selve teksten, men også om dem vi ønsker å formidle den til.

Det kan kanskje være å formidle at Guds sanne navn er å være Frelser?

Eller det kan være å formidle at vi som Guds kirke på jorda oppfyller Jesu kall ved å tro og å være trofast mot det ordet han har gitt oss, og å formidle dette videre? Vi bør merke oss at når Jesus ber for sine disipler, sier han også uttrykkelig i v.20 at det samtidig er en bønn for alle oss som siden kommer til tro på ham ved ordet som de formidlet.

Eller det kan kanskje være at vi ikke er overlatt til oss selv i en forvirret og urolig verden. Jesus ba for disiplene, og han ber for oss. Her i denne bønnen understreker han at det er sine etterfølgere han ber for og ikke verden i alminnelighet. Det betyr selvsagt ikke at Jesus ikke har omsorg for alt og alle. Men betyr at han har en særlig omsorg for sin kirke, og at det nettopp er ved å fullføre sin frelsende gjerning han også kan nå ut.

Uansett handler det om å formidle noe av perspektivet ved å leve i kraftfeltet av Jesus død og oppstandelse.

Knut Fr. Sørheim

Medlem styringsgruppa Bergen - tidsgiver

knutforsorheim@gmail.com